

Nader ecologisch onderzoek steenuil Nijmeegsestraat te Gendt

Toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming

J.H. van der Heide
L.S.A. Anema

**WAARDEN
BURG**
Ecology

we
consult
nature.

Nader ecologisch onderzoek steenuil Nijmeegsestraat te Gendt

Toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming

J.H. van der Heide, L.S.A. Anema

Status uitgave: concept

Rapportnummer:	23-185
Projectnummer:	23-0013
Datum uitgave:	30 mei 2023
Projectleider:	J.H. van der Heide
Tweede lezer:	G.J. Berg
Opdrachtgever:	Hendriks Projectontwikkeling B.V. Postbus 179 5347 KM Oss
Foto omslag:	Lieuwe Anema / Waardenburg Ecology
Akkoord voor uitgave:	ir. G.H. Bonhof
Datum akkoord:	30-mei-2023

Graag citeren als: van der Heide, J.H. & L.S.A. Anema. 2023. Nader ecologisch onderzoek steenuil Nijmeegsestraat te Gendt. Rapport 23-185. Waardenburg Ecology, Culemborg.

Trefwoorden: steenuil, Gendt, Woningbouw, Wet natuurbescherming

Waardenburg Ecology is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Waardenburg Ecology. Opdrachtgever hierboven aangegeven vrijwaart Waardenburg Ecology voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Waardenburg Ecology / Hendriks Projectontwikkeling B.V.

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Waardenburg Ecology, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Waardenburg Ecology is een handelsnaam van Bureau Waardenburg BV. Lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem is gecertificeerd door EIK Certificering overeenkomstig ISO 9001:2015. Waardenburg Ecology hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

Waardenburg Ecology Varkensmarkt 9, 4101 CK Culemborg, 0345 512710
info@waardenburg.eco, www.waardenburg.eco

Samenvatting

Project 23-0013, Nader onderzoek steenuil Nijmeegsestraat te Gendt

Soorten waar onderzoek naar is verricht:	Steenuil
Resultaten/bevindingen:	In de omgeving zijn 8 territoria van steenuil aangetroffen en ook zijn er waarnemingen gedaan van ransuil en bosuil. Het plangebied bevat geen essentiële functies voor deze soorten, waardoor er geen overtreding van de Wet Natuurbescherming plaatsvindt, mits er rekening wordt gehouden met het broedseizoen en de zorgplicht.
Maatregelen noodzakelijk?	Nee
Is een ontheffing Wnb noodzakelijk?	Nee

De in dit rapport gepresenteerde gegevens over beschermde soorten zijn houdbaar tot drie jaar na afronding van het veldonderzoek. Indien de in dit rapport beschreven ingreep wijzigt dan wel wordt uitgevoerd na 2026, kan een actualisatie van het onderzoek nodig zijn.

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding en doel	5
1.2	Verantwoording	5
1.3	kwaliteitscontrole	6
2	Plangebied en voorziene ingreep	7
2.1	Beschrijving plangebied en omgeving	7
2.2	Voorgenomen ingreep	7
3	Aanpak inventarisatie	9
3.1	Methodiek steenuil	9
4	Resultaten veldonderzoek	10
4.1	Steenuil	10
5	Bepaling en beoordeling van effecten	13
5.1	Verbodsbepalingen Wnb	13
5.2	Steenuil	14
5.3	Overige soorten	15
6	Conclusie	16
	Literatuur	17

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Hendriks Projectontwikkeling B.V. is voornemens om op de Nijmeegsestraat ter hoogte van nummer 48 te Gendt een nieuwe woonwijk te realiseren. Waardenburg Ecology heeft in opdracht van Hendriks Projectontwikkeling B.V. een nader onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) uitgevoerd (van der Heide, *et al.*, 2022) om na te gaan of de Wnb geen belemmering vormt voor de uitvoering van het project.

Bij dit nader onderzoek werden ook enkele steenuilen gehoord en op basis van de beschikbare informatie kon geen uitsluitel worden gegeven over de betekenis van het plangebied als essentieel foerageergebied. Als het plangebied van essentieel betekenis is voor steenuil, kan naar het oordeel van het bevoegd gezag een ontheffing van de Wnb noodzakelijk zijn. Om uitsluitel te kunnen geven over de betekenis van het plangebied voor steenuil is in 2023 nader onderzoek uitgevoerd.

Dit onderzoek heeft als doel de eventuele functie van het plangebied voor steenuil in kaart te brengen en mogelijke effecten op deze soort te toetsen in het kader van de Wnb. Voorliggend rapport doet verslag van de bevindingen van dit nader onderzoek.

1.2 Verantwoording

De toetsing is opgesteld op basis van het in 2023 uitgevoerde veldwerk, de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen.

Veldonderzoek

Het plangebied is onderzocht op steenuil in de periode maart-april 2023. Het veldonderzoek naar steenuil is uitgevoerd conform het kennisdocument van BIJ12. Voor detailinformatie over de onderzoeksmethodiek wordt verwezen naar Hoofdstuk 3.

Kaartondergronden

De in de rapportage gebruikte kaartondergronden zijn verkregen via Esri Nederland, Community Map Contributors | Esri Nederland, beeldmateriaal.nl | Esri Nederland, Kadaster | Esri Nederland, AHN) | bagviewer.kadaster.nl.

Medewerkers

Aan de totstandkoming van dit rapport werkten mee:

J.H. van der Heide	projectleiding, rapportage
L.S.A. Anema	veldwerk, GIS, fotografie.

1.3 kwaliteitscontrole

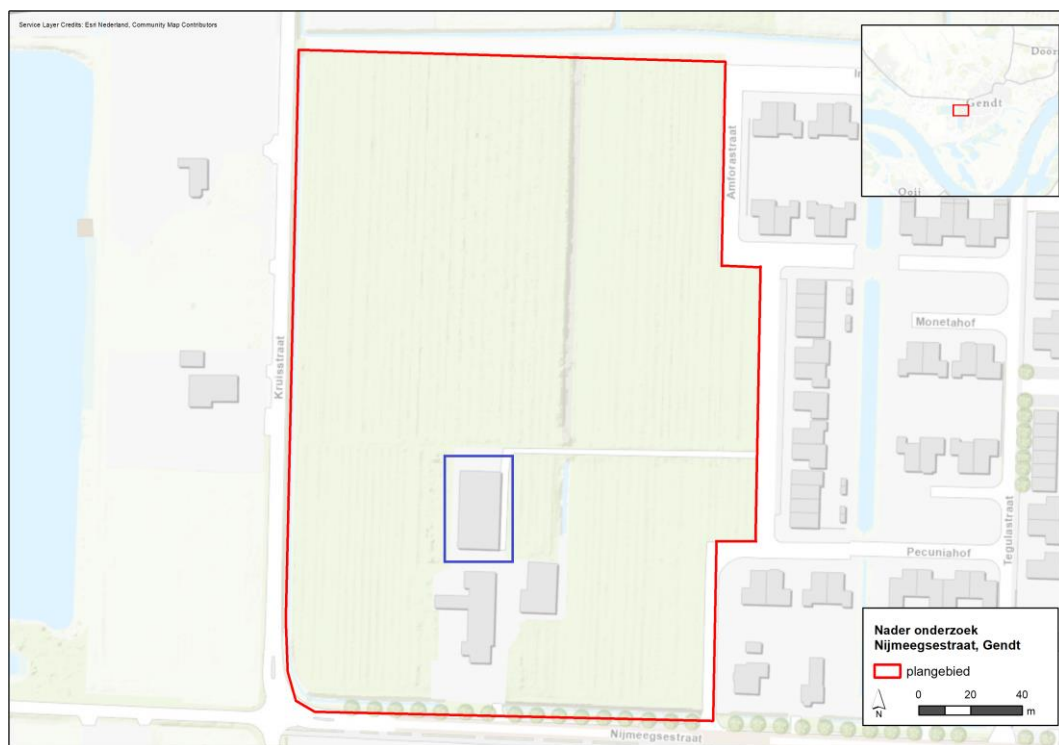
Genoemde personen zijn door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door hen uitgevoerde werkzaamheden. Het project is uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van Waardenburg Ecology. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Waardenburg Ecology is ISO gecertificeerd.

Veldonderzoek is altijd een momentopname. Waardenburg Ecology waarborgt dat het onderzoek is uitgevoerd door deskundige onderzoekers volgens de gangbare standaardmethoden. Het bureau is niet aansprakelijk voor waarnemingen van soorten door derden en waarnemingen die na afronding van de studie bekend worden gemaakt.

2 Plangebied en voorziene ingreep

2.1 Beschrijving plangebied en omgeving

Het plangebied betreft een voormalige boomgaard met een woonboerderij en twee schuren. Aan de noordelijke en westelijke grens van het plangebied lopen twee sloten. Ten noorden, zuiden en westen van het plangebied staan verspreid enkele woonhuizen. Ten oosten van het plangebied is recent een nieuwe woonwijk gebouwd. Ten tijde van het nader onderzoek steenuil betrof het plangebied een ruig grasland in plaats van een boomgaard.

Figuur 2.1 Ligging plangebied (rood omkaderd) In blauw is de te slopen schuur weergegeven. Hiervoor is al ontheffing aangevraagd. Esri Nederland, Community Map Contributors | Esri Nederland, beeldmateriaal.nl | Esri Nederland, Kadaster | Esri Nederland, AHN)

2.2 Voorgenomen ingreep

Informatie over de voorgenomen ingreep is aangeleverd door Hendriks Projectontwikkeling B.V. Hendriks Projectontwikkeling B.V. is voornemens om een woonwijk te realiseren in het plangebied (zie Figuur 2.2). Deel 1 van de woonwijk is al gerealiseerd. Voor de realisatie van deel 2 van de woonwijk zal het boomgaardperceel en de meest noordelijk gelegen schuur in het plangebied verwijderd worden. De woonboerderij en naastgelegen

schuur blijven behouden. Tijdens de uitvoering van het nader onderzoek waren alle bomen in de boomgaard al gerooid en de greppel gedempt.

Figuur 2.2 Stedenbouwkundigplan van nieuwbouw in Gendt (Janssen, 2021). Het nader onderzoek heeft betrekking op het blauw omlijnde gebied (deel 2).

3 Aanpak inventarisatie

Op basis van voorgaand onderzoek kan niet worden uitgesloten dat in het plangebied essentieel foerageergebied aanwezig is van steenuil. In onderstaande paragraaf wordt voor steenuil de onderzoeksmethodiek beschreven waarmee de eventuele functies van het plangebied voor deze soort in kaart zijn gebracht.

3.1 Methodiek steenuil

Het onderzoek naar het functioneel foerageergebied van de steenuil is conform het Kennisdocument steenuil (BIJ12, 2017) uitgevoerd.

Het protocol voor inventarisatie van steenuil (Kennisdocument steenuil) vermeldt drie veldbezoeken tussen 1 februari en 30 april, waarbij er minimaal 1 maand zit tussen het eerste en het laatste bezoek. Dit onderzoek kan het beste in de avondschemer plaatsvinden. De meest optimale periode is van 15 februari tot en met 15 april. De beste resultaten worden verkregen door de baltsroep van de steenuilen af te spelen of na te doen.

De onderzoeksrondes zijn uitgevoerd door één persoon. Tijdens de veldbezoeken (onderzoeksrondes) is vanuit strategisch gekozen posities het geluid van steenuil afgespeeld. Hierbij is ook de ruime omgeving onderzocht om zo nestlocaties of territoria te vinden

Een overzicht van de bezoekdata, tijdsduur en (weers)omstandigheden is weergegeven in Tabel 3.1

Tabel 3.1 Overzicht data en overige (weers)omstandigheden nader onderzoek steenuil.

Datum	Tijd (begin-eind)	Zon onder	Temp.	Bewolking	Windkracht	Neerslag	#tussen- liggende dagen
05-03-2023	17:52 – 19:38	18:26	6°C	8/8	1 Bft W	geen	-
21-03-2023	19:15 – 20:47	18:54	11°C	3/8	2 Bft ZW	geen	16
18-04-2023	20:53 – 22:14	20:42	12°C	0/8	2 Bft NO	geen	28

4 Resultaten veldonderzoek

In dit hoofdstuk is de betekenis van het plangebied voor steenuil beschreven op basis van de resultaten van de inventarisatie en beschikbare bronnen.

4.1 Steenuil

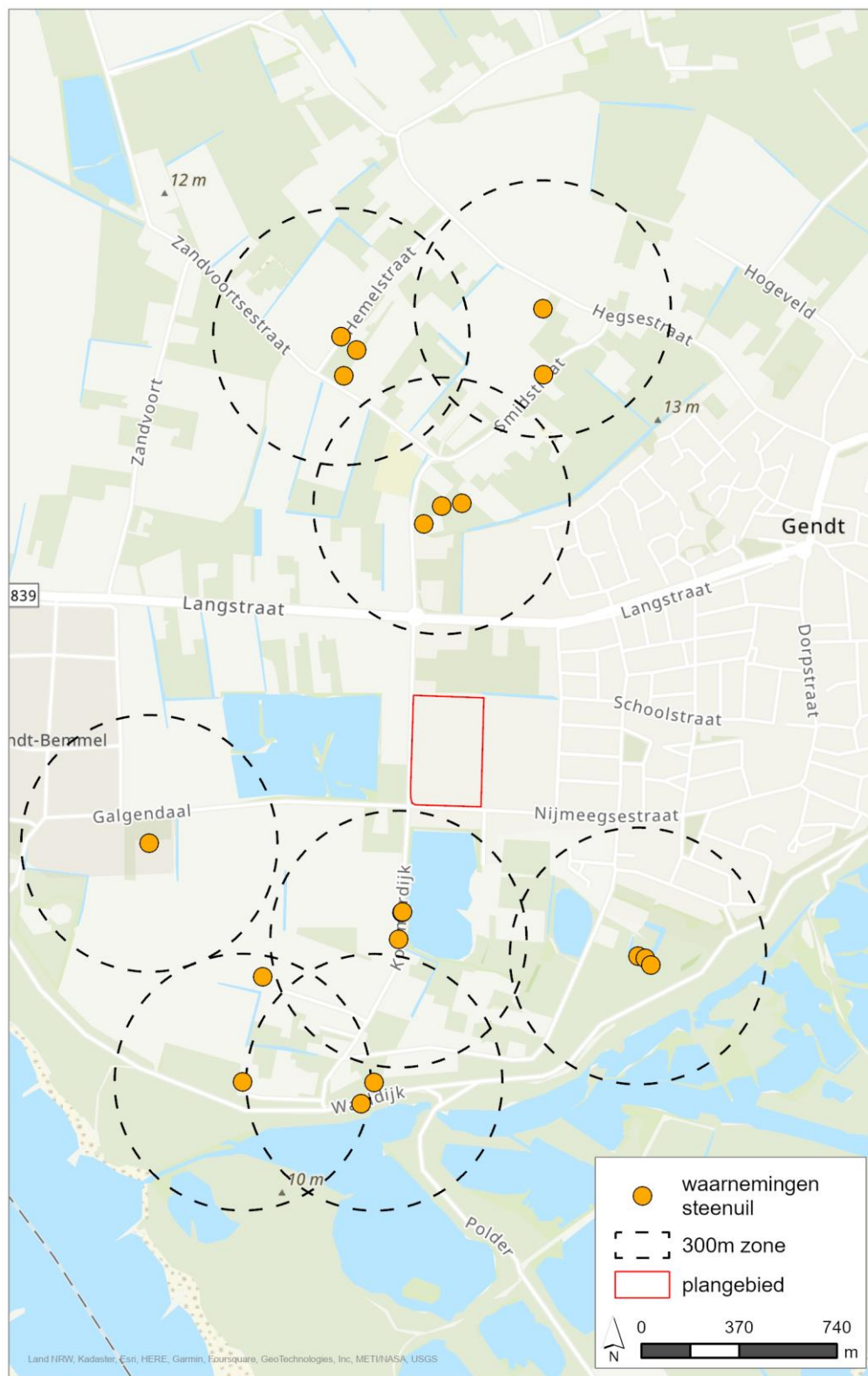
4.1.1 Bronnenonderzoek

Voor steenuil is uit andere rapporten informatie verkregen over de lokale verspreiding (van Eijk & van Proosdij, 2020; Twisk, 2018), waaruit aanvankelijk bleek dat deze niet in het plangebied voorkomt. Er hoefde daarom geen nader onderzoek plaats te vinden naar steenuil. Wel kwam uit dit eerdere onderzoek naar voren dat het plangebied van belang is foerageergebied voor steenuil (Twisk, 2018). Echter tijdens het onderzoek in 2022 (van der Heide *et al.*, 2022) werd steenuil meerdere keren gehoord. Op 17 augustus 2022 is een steenuil roepend waargenomen, welke reageerde op het geluid afgespeeld door een mobiele telefoon. Op 6 september 2022 is steenuil ook roepend waargenomen. Later op dezelfde avond is na een roep geschenen met een zaklamp, waarbij er drie individuen wegvlogen. De laatste waarneming was echter een stuk ten noorden van het plangebied. Alle waarnemingen betroffen foeragerende individuen. Er zijn geen waarnemingen gedaan van een potentiële verblijfplaats van steenuil.

Verblijfplaatsen zijn uitgesloten op basis van onderzoek in de gebouwen. Echter essentieel foerageergebied kon niet worden uitgesloten.

4.1.2 Resultaten nader onderzoek

In Figuur 4.1 zijn de resultaten van het nader onderzoek naar steenuil weergegeven. Bij ieder cluster van waarnemingen is een cirkel getrokken met een middellijn van 300 meter. Hierbinnen vinden in de broedtijd vrijwel alle activiteiten plaats. Over het algemeen wordt in de broedtijd overwegend gefoerageerd binnen 200 m van de nestplaats. Er zijn in totaal 8 territoria aangetroffen tijdens het nader onderzoek. Geen van deze territoria overlapt met het plangebied. In de directe omgeving is voldoende foerageergebied aanwezig. Op basis van deze resultaten wordt het plangebied niet aangewezen als essentieel foerageergebied. Sporadisch zal een steenuil hier mogelijk wel foerageren.

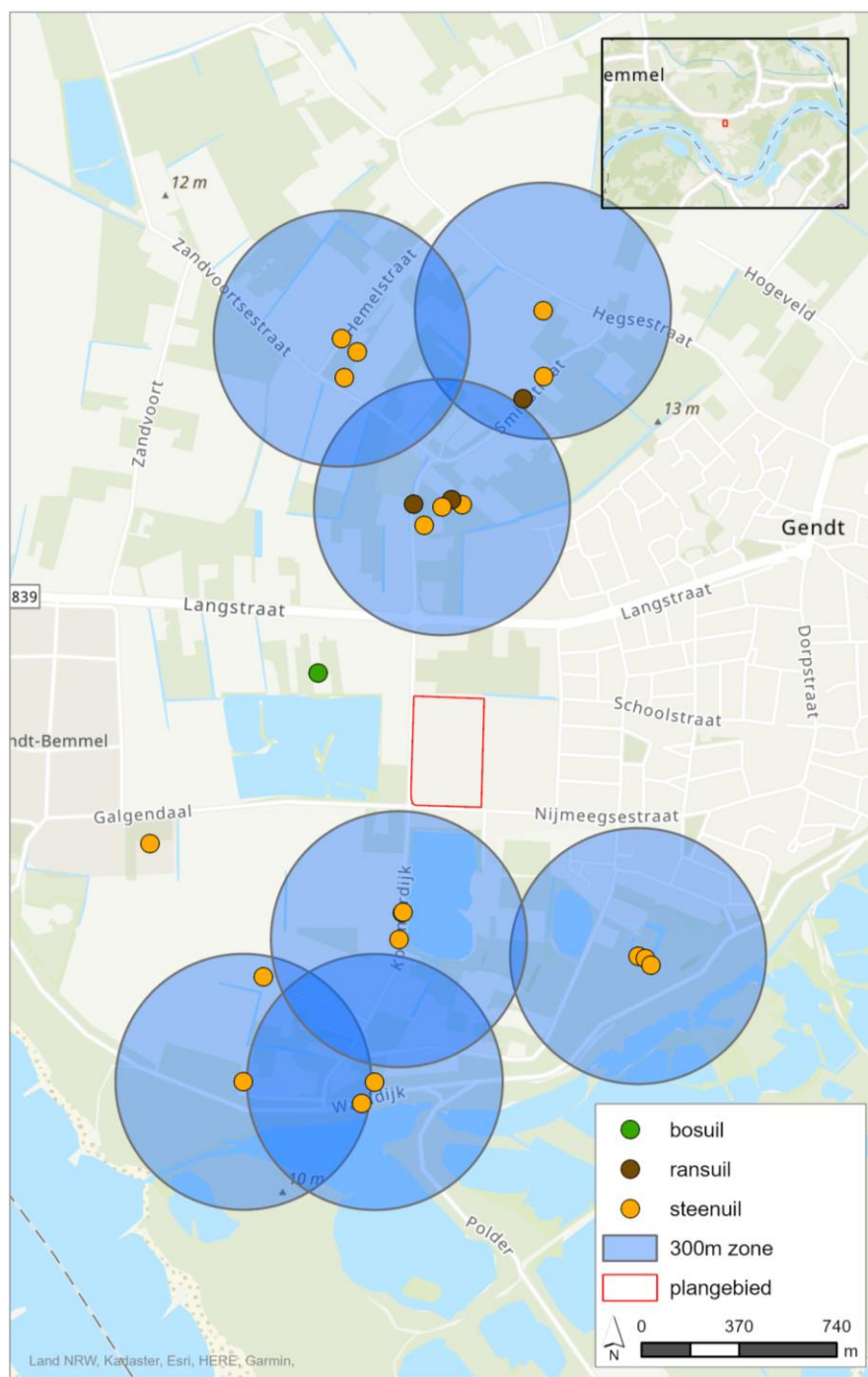

Figuur 4.1 Waarnemingen steenuil in de omgeving van het plangebied.

4.1.3 Verblijfplaatsen - Overige soorten

In de omgeving zijn tijdens het nader onderzoek ook bosuil en ransuil gehoord (zie Figuur 4.2). Nesten van bosuil zijn niet jaarrond beschermd (categorie 5), maar nesten van ransuil zijn wel jaarrond beschermd (categorie 4). De waarneming zijn op ruime afstand van het plangebied gedaan, waardoor het plangebied geen essentiële functies heeft voor deze soorten.

Figuur 4.2 Waarnemingen van alle uilen in de omgeving van het plangebied.

5 Bepaling en beoordeling van effecten

Dit hoofdstuk beschrijft de effecten en eventuele gevolgen van de voorgenomen ingreep op beschermde soorten. Uitgangspunt voor de effectbepaling is dat rust- en verblijfplaatsen die plekken zijn die voor een soort van essentieel belang zijn voor de levenscyclus en een onmisbaar onderdeel zijn van de habitat (een essentieel onderdeel van het functioneel leefgebied). Om effecten te voorkomen zal de functionaliteit van rust- en verblijfplaatsen gewaarborgd moeten zijn. De bevindingen vanuit het veldbezoek en de te verwachten effecten zijn – als gevolg van de voorziene ingreep – getoetst aan de Wnb. Vervolgens is aangegeven of, en zo ja welke, vervolgstappen noodzakelijk zijn.

5.1 Verbodsbepalingen Wnb

De regels die toezien op genoemde bescherming zijn opgenomen als verbodsbepalingen binnen de Wnb. De verbodsbepalingen ten aanzien van beschermde soorten planten en dieren (aspect Soortenbescherming) zijn in de Wnb opgenomen in Hoofdstuk 3 en beschreven per beschermingsregime. In onderstaande tabel (Tabel 5.1) zijn schematisch alle verboden per beschermingsregime weergegeven (Ministerie van Economische Zaken, 2016). Voor een uitgebreide beschrijving van wat de Wnb inhoudt en welke verbodsbepalingen aan de orde zijn wordt verwezen naar wetten.overheid.nl.

Tabel 5.1 Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming (Ministerie van EZ, 2016)

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

5.2 Steenuil

5.2.1 Bepaling van effect(en)

Het plangebied aan de Nijmeegsestraat te Gendt heeft geen betekenis als essentieel foerageergebied of als verblijfplaats voor de steenuil. Effecten van de werkzaamheden op verblijfplaatsen van steenuilen zijn daarom uitgesloten. De kwaliteit van het foerageergebied van in de nabije omgeving broedende steenuilen verandert niet door de ingreep. Het oppervlakte essentieel leefgebied wordt door de werkzaamheden niet kleiner.

5.2.2 Beoordeling van effect(en) i.h.k.v. de Wnb

Als gevolg van de voorgenomen ingreep worden geen nesten of essentieel leefgebied van steenuil fysiek aangetast en is geen sprake van verstoring van nest-, foerageer-, rust- en slaapplaatsen, waardoor géén sprake is van een overtreding van de verbodsbepalingen (*Vernielen of beschadigen nest-, rust en slaapplaatsen – Wnb art. 3.1, lid 2 en Opzettelijke verstoring – Wnb art. 3.1, lid 4 en lid 5*) uit de Wet natuurbescherming.

5.3 Overige soorten

Tijdens het nader onderzoek zijn ook waarnemingen gedaan van ransuil en bosuil. Ook voor deze soorten worden als gevolg van de voorgenomen ingreep geen nesten of essentieel leefgebied fysiek aangetast en is geen sprake van verstoring van nest-, foerageer-, rust- en slaappleatsen, waardoor géén sprake is van een overtreding van de verbodsbepalingen (*Vernielen of beschadigen nest-, rust en slaappleatsen – Wnb art. 3.1, lid 2 en Opzettelijke verstoring – Wnb art. 3.1, lid 4 en lid 5*) uit de Wet natuurbescherming.

Voor alle soorten in het plangebied dient rekening te worden gehouden met de Zorgplicht (Art. 1.11 van de Wnb) en moet voldaan worden aan de voorwaarden zoals ook beschreven in de quickscan (Janssen, 2021) en het nader onderzoek (van der Heide *et al.*, 2022).

Randvoorwaarden voor werkzaamheden in het kader van de voorgenomen ingreep

Het verstoren en vernietigen van vogelnesten die in gebruik zijn moet voorkomen worden om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Dit kan door het rooien van beplanting en (voorbereidende) (bouw)werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt in het kader van de Wnb geen standaard periode gehanteerd. De lengte en de aanvang van het broedseizoen verschilt per soort. Globaal moet voor het broedseizoen rekening gehouden worden met de periode half maart tot half augustus.

Voor alle soorten geldt dat verstoring hiervan zoveel mogelijk moet worden voorkomen in het kader van de Zorgplicht. Indien tijdens de werkzaamheden grondgebonden zoogdieren of amfibieën of verblijfplaatsen van deze dieren worden aangetroffen, worden maatregelen genomen om te zorgen dat deze dieren niet worden gedood. Er dient zoveel mogelijk één kant opgewerkt te worden om het wegvluchten van individuen te faciliteren. Aangetroffen, maar niet spontaan wegvluchtende dieren – zoals bijv. een opgerolde egel in een bladhoop of passieve amfibieën – dienen zorgvuldig verplaatst te worden naar het meest dichtstbijzijnde geschikte habitat voor deze soort buiten de ingreepzone.

6 Conclusie

In het plangebied zijn geen essentiële functies aangetroffen voor steenuil en ook niet voor ransuil en bosuil (welke ook in de omgeving zijn waargenomen). Door de voorgenomen herinrichting vindt er geen overtreding plaats van de Wet natuurbescherming, mits er wordt voldaan aan de voorwaarden genoemd in paragraaf 5.3.

Literatuur

BIJ12, 2017. Kennisdocument Steenuil, *Athena Noctua*, versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.

B. van Eijk & A.S.J. van Proosdij, 2020, Rapportage aanvullend soortenonderzoek Wet natuurbescherming, Vleumingen-West Gendt, grasadvies.

Janssen, R.H.A., 2021, Rapportage quickscan Wet natuurbescherming Nijmeegsestraat - Kruisstraat te Gendt, ecocultancy, rapportnummer 15508.003

Twisk, P., 2018. Soortgericht onderzoek steenuil en sperwer Gendt. In het kader van de Wet natuurbescherming. Rapport RA18235-01, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer.

van der Heide, J.H., D. Emond & L.S.A. Anema. 2022. Nader onderzoek beschermde soorten Nijmeegsestraat te Gendt. Toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming Bureau Waardenburg, rapportnr. 22-270. Bureau Waardenburg, Haren.

Geraadpleegde websites

NDFF 2023(i) Nationale Databank Flora en Fauna Uitvoerportaal: <https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/secure/index.zul> (geraadpleegd d.d. 24-5-2023)